

Asia: VN/16881/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Edustan

Klikkaa ja lisää otsikko valintakysymykselle

ammattillinen tai tieteellinen järjestö

Miten esitys vastaa hallitusohjelman tavoitteisiin

1) Tukeeko esitys tavoitteita vahvistaa psykoterapiapalveluiden saavutettavuutta uudistamalla psykoterapeuttikoulutusta kaksiportaiseksi ja säätämällä ensimmäisen portaan koulutus maksuttomaksi.

Ei, miksi?

2) Tukeeko esitys mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantamista kehittämällä perustason mielenterveyspalveluja ja porrasteista hoitomallia?

Ei, miksi?

3) Tukeeko esitys lasten ja nuorten terapiatakuuta?

Ei, miksi?

Esityksen mukaan kaksiportaisen psykoterapiakoulutuksen ensimmäisen taso sisältäisi yhtenäiset edellytykset tuottavan teoreettisen koulutuksen (30 op) lisäksi menetelmällisten opintojen kokonaisuuden (15 op), joka voisi sisältää koulutusta lyhytinterventioihin tai eri psykoterapiasuuntauksille ja -muodoille yhteisiin terapeuttisiin taitoihin

Toteuttaako tällainen ensimmäisen tason koulutus kaksiportaisen psykoterapiakoulutuksen tavoitetta?

Ei, miksi?

Toteuttaako tällainen ensimmäisen tason koulutus palvelujärjestelmän tarpeiden mukaista koulutusta?

Ei, miksi?

Palvelujärjestelmien tarvitsemien lyhytinterventioiden vuosittaiseksi koulutustarpeeksi on arvioitu noin 2 000 - 4 000 koulutettavaa vuodessa. Millaisessa yliopistojen ja hyvinvointialueiden työnjaossa ja yhteistyössä lyhytinterventioiden koulutus tulisi toteuttaa, jotta se toteutuisi määrällisesti ja laadullisesti riittävänä? Mahdollistaako esitys tarkoituksenmukaisen työnjaon ja yhteistyön?

Kts lausunto

Rahoituksesta

Toteuttaako esitetty rahoitusmalli esityksen mukaisen koulutuskokonaisuuden toteuttamista?

Ei, miksi?

Muuta huomioita esitettyyn rahoituksen myöntämiseen ja maksamiseen liittyen?

-

Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammattihenkilön erikoispätevyys

Huomioita ehdotettuun erikoispätevyyteen ja sen rekisteröimiseen liittyen?

kts lausunto

Muuta huomioitavaa esitykseen liittyen?

Huomiot

Asia: Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta (VN/16881/2025)

Ratkes ry pitää tärkeänä hallitusohjelman tavoitetta vahvistaa mielenterveyspalveluiden saatavuutta ja psykoterapeuttista osaamista perustason palveluissa. Mielenterveyden kasvavat haasteet edellyttävät vaikuttavia, saavutettavia ja laadukkaita palveluita sekä riittävää osaamista sosiaali- ja terveydenhuollon eri toimintaympäristöissä. Lausunnolla oleva esitys herättää kuitenkin merkittäviä huolia psykoterapeuttikoulutuksen pedagogisen rakenteen, tutkimusperustaisuuden, kansallisen yhdenvertaisuuden sekä kansainvälisen vertailtavuuden näkökulmista.

Esitetty kaksivaiheinen koulutusmalli näyttäytyy rakenteeltaan pirstaleisena ja hallinnollisesti hajautuneena tilanteessa, jossa psykoterapeuttinen asiantuntijuus edellyttää pitkäjänteistä, integroitua ja reflektiivistä oppimisprosessia. Psykoterapeuttinen osaaminen ei rakennu yksittäisten menetelmien teknisestä hallinnasta, vaan kyvystä muodostaa asiakkaan tilanteesta kokonaisvaltainen ymmärrys, rakentaa yhteistyösuhdetta sekä soveltaa teoriaa, tutkimustietoa ja menetelmiä joustavasti asiakkaan yksilöllisessä elämäntilanteessa. Tämä korostuu erityisesti ratkaisukeskeisessä, narratiivisessa, dialogisessa ja systeemisessä viitekehyksessä, joissa terapian vaikuttavuus rakentuu merkitysten, suhteiden, toimijuuden ja yhteisen ymmärryksen tutkimiselle eikä ennalta määrättyjen interventiomallien mekaaniselle soveltamiselle.

Ratkes ry pitää tärkeänä, että psykoterapeuttikoulutuksen kehittämisessä säilyy moniammatillinen ja laaja-alainen ymmärrys mielenterveydestä, ihmisyydestä ja muutoksen prosesseista. Psykoterapian kenttä on Suomessa rakentunut vahvasti eri tieteenalojen ja ammattiryhmien yhteistyölle, mikä on osaltaan rikastuttanut koulutusta ja vahvistanut psykoterapeuttisen työn laatua. Esitetty malli herättää huolen siitä, että koulutuksen viitekehys painottuu aiempaa vahvemmin psykiatriseen ja menetelmäkeskeiseen tarkasteluun samalla, kun psykoterapian relationaaliset, dialogiset, yhteisölliset ja merkityksellistämiseen liittyvät ulottuvuudet jäävät vähäisemmälle huomiolle. Samalla vaarana on, että psykoterapeuttikoulutukseen hakeutumisen pohjakoulutusvaatimukset käytännössä kaventuvat ja moniammatillinen osaamispohja heikkenee. Psykoterapiatyön vaikuttavuus rakentuu kuitenkin usein juuri eri tieteenalojen, näkökulmien ja ammatillisten taustojen vuoropuhelulle.

Erytisen tärkeää olisi turvata lasten, nuorten ja perheiden palveluissa riittävä systeeminen, verkosto- ja perhekeskeinen osaaminen. Lasten ja nuorten mielenterveyden haasteita ei voida mielekkäästi ymmärtää tai hoitaa irrallaan heidän perhesuhteistaan, lähiyhteisöstään ja elämäntilanteistaan. Tämän vuoksi psykoterapeuttisen osaamisen kehittämisen tulisi tukea laaja-alaista ja yksilöllisiin tarpeisiin perustuvaa arviointia sen sijaan, että koulutus rakentuu ensisijaisesti menetelmäpainotteisten interventiomallien varaan.

Ratkes ry pitää myös välttämättömänä, että uudistusta arvioidaan suhteessa eurooppalaiseen psykoterapiakoulutuksen viitekehukseen sekä ammattihenkilöiden kansainväliseen liikkuvuuteen. European Association for Psychotherapy (EAP) määrittelee Euroopan laajuisissa ECP-kriteereissään psykoterapeutin koulutuksen kokonaisuudeksi, jonka laajuus on vähintään 3200 tuntia ja joka sisältää vähintään nelivuotisen psykoterapiaspesifisen koulutuksen. Kokonaisuuteen sisältyvät teoria- ja menetelmäopinnot, oma psykoterapeuttinen prosessi, työhönohjaus sekä valvottu kliininen työskentely. Eurooppalaisessa kehityssuunnassa tavoitteena on vahvistaa psykoterapeuttikoulutuksen yhtenäisiä, integroituneita ja laadullisesti vertailukelpoisia kokonaisuuksia sekä tukea ammattihenkilöiden liikkuvuutta eri maiden välillä. Suomessa on tähän asti ollut käytössä kansainvälisesti tunnistettava koulutusmalli, joka on ollut hyvin linjassa tämän kehityssuunnan kanssa. Nyt ehdotettu koulutuksen jakaminen kahteen erilliseen vaiheeseen voi kuitenkin heikentää koulutuksen kokonaisintegraatiota, vaikeuttaa suomalaisen psykoterapeuttipätevyyden kansainvälistä tunnistettavuutta sekä heikentää ammattilaisten liikkuvuutta eurooppalaisilla työmarkkinoilla.

Ratkes ry katsoo, että psykoterapeuttikoulutuksen kehittämisen tulee perustua tutkimusperustaisuuteen, pedagogiseen yhtenäisyyteen, moniammatillisuuteen sekä psykoterapian eri suuntausten tasapuoliseen huomioimiseen. Koulutuksen valmistelua olisi tärkeää jatkaa yhteistyössä yliopistojen, psykoterapiakouluttajien, tutkimuksen sekä alan asiantuntijoiden kanssa siten, että suomalaisen psykoterapeuttikoulutuksen korkea laatu, kansainvälinen vertailtavuus ja vaikuttavuus voidaan turvata myös tulevaisuudessa.

Malkamäki Riitta
Ratkes ry